

Politološka događanja

Ljetna škola o postpandemijskoj Europi u (još uvijek) pandemijsko doba

Ante Zrile mag. pol.,

Fakultet političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, ante.zrile1@gmail.com

Ljetna škola Zaklade „Hanns Seidel“ i Instituta za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) održana je od 25. do 30. lipnja 2021. u Dubrovniku. Nakon prošlogodišnje pauze zbog epidemiološke situacije, ove godine „Šipanska ljetna škola“ održana je na novoj lokaciji, sveučilišnom kampusu u Dubrovniku. Konferencija je održana u hibridnom obliku, gdje je većina sudionika sudjelovala uživo, a nekoliko izlagača je svoje predavanje održalo putem platforme Zoom. Tema ovogodišnje konferencije bila je „Post-pandemijska Europa: politika, ekonomija, društvo“.

Ljetnu školu prvoga su dana otvorili Aleksandra Markić Boban, voditeljica zagrebačkog ureda Zaklade „Hanns Seidel“ i Sandro Knezović, viši znanstveni suradnik Instituta za razvoj i međunarodne odnose, riječima dobrodošlice svima okupljenima, te izrazom zadovoljstva zbog toga što Ljetna škola nastavlja sa svojim djelovanjem i u doba pandemije. Upravo je pandemija bila glavna tema šestodnevnog susreta, kao i njezin utjecaj te njezine posljedice na Europu. Glavni govor drugoga dana ljetne škole održao je saborski zastupnik i bivši ministar vanjskih i europskih poslova Davor Ivo Stier na temu globalne pozicije Europske unije u (post)pandemijskom vremenu. Istaknuo je nekoliko izazova s kojima se Unija suočava i s kojima će se suočavati u budućnosti, posebno u uvjetima promjene globalnih pozicija moći, koje su samo ubrzane pandemijom COVID-19.

Drugo i treće izlaganje bili su posvećeni Bosni i Hercegovini, njezinom putu u euroatlantske organizacije, te vanjskopolitičkom djelovanju Europske unije prema susjedstvu. Izlaganja su održali Josip Brkić, zamjenik ministra vanjskih poslova Bosne i Hercegovine, te Lidija Bradara zastupnica Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine. Njihova predavanja prikazala su trnovit put Bosne i Hercegovine prema članstvu u NATO-u i Europskoj uniji, od inicijalne želje za članstvom do trenutnog stanja. Pred Bosnom i Hercegovinom je još dalek i mukotrpan put do statusa države pristupnice Europskoj uniji, a oko pitanja članstva u Sjevernoatlantskome savezu ne postoji usuglašeno stajalište među akterima u domaćoj politici. Posljednje predavanje toga dana održala je Jelena Jurišić, docentica na Fakultetu hrvatskih studija, na temu dezinformacija i „lažnih vijesti“ u doba pandemije. Istaknula je kako su dezinformacije pošast modernog vremena obilježenog senzacionalističkim naslovima u medijima i na društvenim mrežama, a posebice su pojačane za vrijeme trajanja pandemije COVID-19. Napomenula je kako „lažne vijesti“ ne postoje, jer vijest ne može biti lažna, već se takve objave mogu smatrati isključivo dezinformacijama.

Treći dan ljetne škole bio je posvećen vanjskim poslovima i diplomaciji. Glavno izlaganje dana održao je Ognian Zlatev, voditelj Predstavništva Europske komisije u Hrvatskoj, na temu budućnosti Europe. Istaknuo je izazove s kojima se Unija suočava u doba pandemije – suzbijanjem bolesti, raspodjelom cjepiva, financijskim potporama državama članicama, gospodarskom krizom, te redefiniranjem položaja koje će Unija zauzimati u postpandemijskom međunarodnom poretku. Drugo izlaganje dana održala je Ivana Noršić iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova, na temu Zajedničke vanjske i sigurnosne politike Europske unije i njezinih sigurnosnih ciljeva u pojedinim državama članicama. Posljednje predavanje dana održao je Lovro Kunčević, a tema njegovog izlaganja bila je diplomacija Dubrovačke Republike i o čemu nas ona može naučiti danas. Prikazao je kako je Dubrovačka Republika bila izrazito vješta u svojim diplomatskim pregovaranjima, koristeći svoju poziciju između dvije velike europske sile – Mletačke Republike i Osmanskoga Carstva, kako bi istovremeno surađivala i podmetala objema silama.

Četvrti dan ljetne škole prošao je u znaku redefiniranja položaja Europske unije u međunarodnom poretku nakon završetka pandemije. Sandro Knezović iz Instituta za razvoj i međunarodne odnose održao je predavanje na temu nove pozicije Europske unije, koja mora navigirati između Sjedinjenih Država, Rusije i Kine kako glavnih sila u međunarodnom poretku. Drugo predavanje dana održala je Đana Luša, izvanredna profesorica i prodekanica na Fakultetu političkih znanosti, govoreći o proširenju Europske unije i zahtjevu za reformom tog procesa koji dolazi od nekih država članica. Istaknula je kako Europska unija ne odustaje od politike proširenja prema državama kandidatkinjama, ali je potrebno reformirati samu Europsku uniju i pristupne pregovore za članstvo, što su istaknuli i brojni njezini čelnici. Posljednje predavanje dana održao je Sebastian von Münchow, profesor ustavnog prava iz Europskog centra za sigurnosne studije „George C. Marshall“. Tema njegovog predavanja bila je „rat“ oko raspodjele cjepiva za COVID-19, te diplomatski odnosi za vrijeme pandemije. Također se osvrnuo na ljudska prava i ustavno djelovanje izvršne vlasti pojedinih država za vrijeme pandemije.

Europska unija morat će redefinirati svoje mjesto u međunarodnoj areni, u kojoj su se promjene počele događati i prije proglašenja pandemije, a za njenog trajanja su samo ubrzane Petoga dana ljetne škole predavanje je održala Aleksandra Markić Boban, voditeljica zagrebačkog ureda Zaklade „Hanns Siedel“, na temu soft power utjecaja koje imaju „male“ države članice Unije, te njihove uloge u međunarodnom poretku. Nakon predavanja uslijedila je radionica za studente, pod vodstvom Sebastiana von Münchowa, na kojoj su sudionici pokušali pronaći rješenje za krizne situacije s kojima se Europska unija ili NATO nose. Drugo predavanje dana održao je Kristijan Kotarski, izvanredni profesor na Fakultetu političkih znanosti, na temu ekonomske moći Europske unije u međunarodnom poretku. Prikazao je koliki je utjecaj pandemija imala na gospodarstvo Unije, te koje je mehanizme upotrijebila kako bi pomogla posrnutim gospodarstvima država članica. Također, osvrnuo se na položaj eura u međunarodnoj razmjeni. Posljednjega dana ljetne škole još jedno, ujedno i posljednje predavanje ljetne škole, održao je Kristijan Kotarski govoreći o globalizaciji i postpandemijskom oporavku svjetskog gospodarstva.

„Šipanska ljetna škola“ bila je prilika za ponovno okupljanje studenata i članova akademske zajednice nakon prošlogodišnje stanke zbog pandemije. „Šipanska ljetna škola“ započela je sa svojim djelovanjem 2003. godine, te je u proteklih sedamnaest godina okupila studente i predavače iz Srednje, Istočne i Jugoistočne Europe. Nazvana je prema otoku Šipanu na kojoj se održavala svakog ljeta, dok je ove godine izabran grad Dubrovnik i novoizgrađeni sveučilišni kampus kako bi sudionici mogli nazočiti predavanjima u skladu sa svim epidemiološkim mjerama. Tema konferencije bila je izazovna – pokušati prikazati kako će politika, ekonomija i društvo Europske unije izgledati u postpandemijskom vremenu, u trenutku kada pandemija još uvijek traje i ne nazire joj se kraj. Svi su predavači istaknuli da je pandemija nepovratno promijenila svijet u vrlo kratkom vremenu, te da će Europska unija morati preispitati svoje djelovanje, kako u unutarnjem djelovanju, tako i na vanjskopolitičkom području. Europska unija morat će redefinirati svoje mjesto u međunarodnoj areni, u kojoj su se promjene počele događati i prije proglašenja pandemije, a za njenog trajanja su samo ubrzane. Na samome kraju, organizatori su iskazali zadovoljstvo ovogodišnjim izdanjem Ljetne škole, te su izrazili nadu da je prošlogodišnje neodržavanje bilo samo pojedinačni slučaj zbog više sile uzrokovane pandemijom. Najavljen je susret i za sljedeću godinu, u nadi da će okupiti još veći broj studenata i predavača na stari, dobro uhodani način – uživo u kontaktnom obliku.